

ОПИС

досвіду роботи Шосткинського дошкільного навчального закладу № 3 «Ведмежатко» з національно-патріотичного виховання до обласного конкурсу «Світ довкілля», номінації «З Україною в серці»

Нині як ніколи гостро набуло актуальності виховання громадянина-патріота, відповідального, відданого своїй країні. ідеться про повагу до батьків, свого родоводу, традицій та історії рідного народу; працьовитість; патріотичну самосвідомість і громадянську відповідальність; повагу до законів Української держави; досконале знання державної мови тощо. Та чи можливо сформувати ці якості в дошкільників? Звісно, що в повному обсязі — ні. Проте створити фундамент, на основі якого формуватиметься життєва позиція майбутнього громадянина-патріота, не лише можливо, а й потрібно.

Національно-патріотичне виховання завжди було невід’ємною складовою виховного процесу в системі дошкільної освіти України. Адже патріотизм, як і інші якості особистості, починає формуватися в дошкільному дитинстві — у період надзвичайно активного розвитку дитини.

Завдання національно-патріотичного виховання дошкільників представлені нормативними документами. Відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту» одним із ключових завдань дошкільної освіти є виховання в дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин і рідної мови, національних цінностей українського народу.

У новій редакції Державного стандарту дошкільної освіти зазначено, що в дітей старшого дошкільного віку має бути сформована соціально-громадянська компетентність. Зміст цієї компетентності передбачає, що дитина володіє елементарними знаннями про рідну країну, її символіку, традиції та звичаї. Зокрема, старший дошкільник має знати, що рідна країна має свою територію, на якій проживають українці; що вони мають свою культуру, звичаї, мову.

Вимоги щодо рівня освіченості, розвиненості та вихованості дитини перед вступом до школи визначені у Базовому компоненті дошкільної освіти і конкретизуються у чинних комплексних і парціальних освітніх програмах по кожному віковому етапі (в нашому дошкільному закладі – це освітня програма «Дитина», парціальна програма «Україна – моя Батьківщина»). Відповідно до цих вимог визначаємо завдання національно-патріотичного виховання дошкільників:

- Формувати уявлення дітей про країну, народи, нації, суспільство. Виховувати готовність сприймати соціальний досвід, робити добрі вчинки.
- Залучати до надбань національної культури, формувати ціннісне ставлення до творів українських митців. Виховувати інтерес до українського декоративно - прикладного мистецтва.
- Прищеплювати моральні норми гуманної взаємодії з природним довкіллям. Виховувати любов до природи рідного краю.
- Стимулювати інтерес до довкілля та самого себе. Спрямовувати до активного сприймання людей та подій, що відбуваються в соціумі.

З метою реалізації окреслених вище завдань педагогічний колектив закладу дошкільної освіти №3 «Ведмежатко» спрямовує свою діяльність на формування різнобічно розвиненої, духовно багатой, оптимістично та патріотично налаштованої особистості. При цьому особлива увага приділяється патріотичному вихованню у контексті розвитку духовного потенціалу особистості дитини дошкільного віку.

Однією з умов ефективної реалізації завдань з національно-патріотичного виховання дітей є організація розвивального середовища (природного, соціального, предметно-культурного). У групових приміщеннях нашого закладу оформлено етнографічні осередки, у яких розміщено зразки державних символів, народних іграшок, національного одягу, посуду, музичних інструментів, збірники літературного фольклору та ін. Наповнення і художнє оздоблення таких осередків періодично переглядається і частково змінюється відповідно до тематичного

планування роботи у конкретній групі, щоб зберігати привабливість для дітей, бути дієвими.

З метою забезпечення дошкільного навчального закладу матеріалами з питань національно-патріотичного виховання дошкільників у методичному кабінеті зібрано науково-методичну та художню літературу, навчальні посібники з українського народознавства, методичні розробки, конспекти занять, сценарії свят та розваг, відеопрезентаційні матеріали, фотогалереї. Педагоги закладу також активно використовують матеріали, розміщені у фахових періодичних виданнях, інтернетресурси.

Оскільки основою національно-патріотичного виховання дошкільників є виховання через емоції і дії з метою формування системи цінностей і практичного досвіду педагоги поєднують різні форми організації дитячої життєдіяльності для оптимального залучення вихованців до різноманітних видів активності. У роботі з дітьми педагоги проводять заняття, бесіди, дидактичні, рухливі, в тому числі народні ігри, драматизації, спостереження у природному, культурному, соціальному довкіллі, екскурсії вулицями рідного міста, до історичних пам'яток, визначних місць, читання художньої літератури та слухання народної музики, розглядання творів образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва. В нинішніх умовах дистанційного навчання використовуємо відео заняття, онлайн заняття з використанням різних платформ на такі теми: «Мова наша калинова», «Символи нашого народу», «Народні ігри та забави», «Народна вишивка» тощо

Для підвищення фахового рівня педагогів, виявлення та поширення педагогічного досвіду з національно-патріотичного виховання у дошкільному навчальному закладі застосовуються різноманітні форми організації методичної роботи. Наш колектив постійно перебуває у пошуку ефективних шляхів удосконалення освітнього процесу. Поряд із загальноприйнятими формами (семінари, засідання за «круглим столом», дискусії, взаємовідвідування фрагментів освітнього процесу, обговорення новинок психолого-педагогічної літератури, індивідуальні та колективні консультації) практикуються нетрадиційні

форми організації методичної роботи: майстер-класи, творчі лабораторії, брейн-ринги, методичні «посиденьки», ділові ігри тощо. Були проведені семінари-практикуми «Виховати патріота України», «Від національної свідомості до патріотизму», брейн-ринг «Підвищення національної культури і свідомості педагогів», педагогічна рада «Виховання патріотично налаштованої особистості дошкільника», на яких розглядалися ключові аспекти національно-патріотичного виховання дошкільників.

Підвищенню професійної майстерності педагогів сприяє систематична участь у професійних об'єднаннях педагогів дошкільних закладів міста, на яких розглядаються актуальні питання виховання дошкільників, здійснюється обмін досвідом.

Важливим напрямом патріотичного виховання є долучення до народознавства. Вивчення культури, звичаїв рідного народу доцільно здійснювати шляхом ознайомлення з характерними ознаками побуту українців. З цією метою у садочку створено українську світлицю, в якій розміщені предмети побуту українців в давнину, рушники, віночки, елементи національного одягу, посуд, зображення народних символів, там проходять тематичні заняття, розваги, спрямовані на ознайомлення з національною культурою. У закладі часто організовують народні свята, українські вечорниці, вечори народної казки, конкурси малюнка, народної пісні. Традиційним стало святкування Різдва, Стрітіння, Великодня. Залучення дітей до підготовки і відзначення свят народного календаря пробуджує в них любов до рідної землі, до людей, праці, інтерес до історії своєї країни, повагу до народних звичаїв та обрядів. Урочисто відзначаються державні свята: День Незалежності, День Соборності, День вишиванки, День прапора, тощо.

Ознайомлюючи дітей дошкільного віку з природою рідного краю, акцент робимо на красі, розмаїтті, багатстві та особливостях природного довкілля нашої країни, виховуючи любов до нього. Дошкільникам даємо уявлення про різні типи природних ландшафтів України (гори, луки, степи, ліси, водойми тощо), її специфічний рослинний і тваринний світ, визначні природні об'єкти (найбільші

річки, озера, найвищі гори, природні заповідники), характерні для певної місцевості кліматичні умови тощо. З цією метою в дошкільному закладі в кожній віковій групі створені міні-музеї екологічного спрямування «Вода – диво природи», «Таємниці Бджілки», «Від зернини до хлібини», «Грайлива вівця», «Рослини, що лікують».

Патріотичне виховання невід'ємно пов'язане з уявленням дитини про довколишній світ. Для формування громадської позиції накопичуємо знання дітей про професії дорослих, значення праці для людини. З цією метою проводимо екскурсії. Вони дають можливість ознайомлювати дітей з працею дорослих. Під час екскурсій дошкільники починають пізнавати світ навколо себе, відзначати взаємний зв'язок явищ. Так нещодавно для дітей старших груп працівниками центру професійного навчання був проведений майстер-клас по виготовленню виробів з тіста «Великодня пташка». Діти отримали позитивні враження та гарний настрій.

Наш садочок не лишається осторонь благодійних акцій і заходів, що проводяться в місті. Працівники закладу разом з батьками вихованців активно долучалися до збору речей першої необхідності воїнам, які зараз мужньо захищають нашу рідну Батьківщину. Неодноразово передавали волонтерами продукти харчування, брали участь у благодійних акціях. Діти малювали малюнки воїнам-захисникам, виготовляли подарунки бійцям до Дня Святого Миколая, Новорічних свят.

У контексті національно-патріотичного виховання дітей завдання дошкільного закладу - налагоджувати тісний контакт з родинами вихованців і активно залучати їх до участі в освітньому процесі, переконувати у важливості виховного впливу сім'ї на формування національного світогляду, патріотичних почуттів, зародження і становлення майбутнього громадянина і патріота, оснащувати батьків необхідними психолого-педагогічними знаннями.

Такий контакт існує і дуже вдало здійснюється. До початку воєнної агресії в нашому дошкільному закладі постійно проводились тематичні свята та розваги,

виставки фотографій, малюнків, поробок, спортивні свята, конкурси, майстер-класи національно-патріотичної тематики із залученням батьків: «Козацькі розваги», «Хай в серці кожної людини живе любов до Батьківщини», «День вишиванки» тощо. Батьки завжди є активними їх учасниками. Головна мета цих заходів - перетворити батьків, членів родин вихованців на активних учасників освітнього процесу, однодумців і партнерів педагогічного колективу і самих дітей. Налагодження такої взаємодії дозволяє висувати єдині соціально-моральні, культурно-етичні вимоги до дітей, уникаючи подвійного морального стандарту, даючи можливість виховати гідну людину.

Зараз педагоги планують спільні з батькам екскурсії до краєзнавчого музею, до станції юних натуралістів, до стадіону, вулицями рідного міста. Важливе значення для виховання патріотичних почуттів і громадянськості в дошкільників має приклад дорослих, оскільки діти переймають певне емоційно-позитивне ставлення раніше, ніж починають засвоювати знання. Тому добираємо консультативну інформацію про те, як важливо закладати в дітях почуття любові до рідної країни з ранніх років, розміщуємо на батьківських сторінках вайбер.

Патріотичне виховання – це багатогранний і різноплановий процес. Щоб реалізувати його, ми дотримуємось основних принципів та напрямів. Готуючись до занять, підбираємо цікаві та ефективні форми роботи.

Наостанок зазначимо, що людське життя складається з періодів, кожний з яких призначений для сприйняття певного роду інформації, створює сприятливі умови для дії чинників психологічного, соціального та емоційного впливу. З огляду на це, у вихованні майбутнього громадянина і патріота головне — не запізнитися, не пропустити той момент, коли виховні зусилля будуть найефективнішими, коли робота, проведена педагогом, дасть високий результат.

У результаті систематичної навчально-виховної роботи з національно-патріотичного виховання діти усвідомлюють свою причетність до минулого, теперішнього й майбутнього Батьківщини, розуміють відповідальність за майбутнє своєї держави, власну долю та долю своїх рідних. Виховання —

велика справа: воно вирішує долю людини. Від нас, педагогів, залежить, яким буде майбутнє покоління українців, а відтак – у якій державі ми житимемо. Україна буде єдиною і справді незалежною.